

יסודות אמונה מתוך פרשת השבוע -
פרשת ויקרא – נשמת הלאומיות וגופה

1. ויקרא פרק א

(א) ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר:

(ב) דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם:

2. פירוש הרא"ש על התורה ויקרא פרשת ויקרא פרק א פסוק א

ויקרא. מפני מה האל"ף קטנה. ויש לומר מתוך ענוותו של משה שהיה מקטין עצמו אמר לפניו רבונו של עולם מפני מה כתבתני בתחילת תורת כהנים אמר לו מה אעשה אם אכתוב ויקר אלהים אל משה לשון מגונה הוא שכך כתבתני אל בלעם ויקר אלהים אל בלעם והוא לשון מקרה אמר לפניו בבקשה ממך שתעשה דבר שיכירו וידעו הדורות שקשה עלי הקריאה הזאת אמר לו אעשה אל"ף קטנה שהקטנת עצמך.

3. כלי יקר ויקרא פרשת ויקרא פרק א פסוק א

ובילקוט (רמז תעט) מסיק למה מתחילין התינוקות ללמוד מן פרשת קרבנות, מה הקרבנות טהורים אף התינוקות כן. וזה מבואר על דרך שמסיק בילקוט פרשת פנחס (רמז תשעו) כבשים בני שנה שמכבסים עוונות האדם ועושין אותו כתינוק בן שנה בעבור זה האל"ף קטנה רמז שהקטנים יתחילו כאן ולימוד זה הוא בראש כאל"ף ראש לאותיות. דבר אחר אל"ף לשון לימוד כמו ואאלפך חכמה (איוב לג לג) רמז שאין הלימוד מתקיים כי אם במי שמקטין את עצמו. וכן רמז שמשה זכה לקריאה זו לפי שהקטין את עצמו וברח מן השררה ואמר לא איש דברים אנכי (שמות ד ל) כדמסיק בילקוט (רמז תכז).

4. של"ה מסכת פסחים מצה עשירה - דרוש ששי

ו'אלף' ד'אדם' (דברי הימים - א, א, א) רבתי, כי כן היה אדם מתחלת בריאתו, א' דאור רבתי, וכן יהיה לעתיד. וכאשר קלקל, נסתלקה ה'אלף'. ואחר כך היה ראוי ליתקן במתן תורה, ונתקלקלו בעגל. ונתקן קצת כשנגמר המשכן, ואז נעשה 'אלף' זעירא ד'ויקרא', וסמך ליה 'אדם כי יקריב' (שם שם, ב), ודוק, דהיינו 'אדם, ד'וד, מ'שיח).

5. זוהר כרך א (בראשית) פרשת ויחי דף רלח עמוד ב

...ויקרא אל משה הכא אל"ף זעירא אמאי בגין דהאי קריאה לא הוה בשלימו, מאי טעמא דהא לא הוה אלא במשכנא ובארעא אחרא בגין דשלימו לא אשתכח אלא בארעא קדישא... תו סיפא דקרא וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר, בגין כך אל"ף זעירא, תו אל"ף זעירא מתל למלכא דהוה יתיב בכרסיה וכתרא דמלכותא עליה אקרי מלך עלאה כד נחית ואזל לבי עבדיה מלך זוטא אקרי כך קודשא בריך הוא כל זמנא דאיהו לעילא על כלא מלך עלאה אקרי כיון דנחית מדוריה לתתא מלך איהו אבל לאו עלאה כקדמיתא בגין כך אל"ף זעירא...

6. צרור המור פרשת ויקרא [רבי אברהם ב"ר יעקב סבע – מחכמי ספרד בתקופת הגירוש]

ובמדרש הנעלם אמרו מה טעם ויקרא אל"ף זעירא. לפי שמלך שהולך לבית עבדיו אינו דרך כבוד לו. וראוי לבא שם בהחבא. וכן בכאן השם יתברך הוצרך לירד מכסאו שהם השמים. והלך לישראל לומר ועשו לי מקדש והלך לשכון בתוכם. ראוי לבא בהחבא באל"ף זעירא. ד"א למה אלף זעירא לפי שכבוד השי"י וקדושתו הוא בארץ ישראל לפי שהיא ארץ קדושה. וכשהוצרך לצאת מהיכלו ולילך חוצה לארץ כביכול הוא ממעט כבודו. ולכן נכתב ויקרא באלף זעירא. ועוד אמרו שם מאהל מועד למה נאמר. אלא וידבר אליו מעסקי אהל מועד שעתיד ליחרב בית המקדש. וזהו ויקרא אל משה כמו שאמר ויקרא ה' אלהים לבכי ולמספד. ובמקום גילה שם תהא רעדה. ומה תיקון לזה אדם כי יקריב מכם קרבן לה'. לרמוז שבזכות הקרבנות יתקיימו בארץ.

7. הראי"ה קוק זצ"ל, אורות, זרעונים – נשמת הלאומיות וגופה

כְּשֶׁהָאִידֵאָלִים הַנִּשְׁגָּבִים, הַעוֹמְדִים בְּמַצַּב הַתְּהוֹ, בְּשֶׁרֶשׁ הַנִּשְׁמָה וּמְקוֹר שְׂאִיפוֹתֶיהָ, מִתְגַּבְּלִים בְּגִבּוֹל וְגִדְרֵי זְדוּעָה, – מִיַּד הֵם מִתְקַדְּרִים וְיוֹרְדִים מִחֲבִיּוֹן-עָגָם. הֵם מְקַבְּלִים יְתָרוֹן מַעֲשֵׂי וְתַפְסוּת-יָד שֶׁל פְּעִלָּה עַל-יְדֵי הַגְּדֻרָתָם, אֲבָל הַטְּהוֹר הַעֲלִיּוֹן שֶׁהִיא לָהֶם לְפָנֵי הַתְּגַלְמוֹתָם בְּגִדְרָם הַמִּיּוֹחַד חִדְלָה מֵהֶם. **נִצְטַמְצָמָה הָאוֹרָה, יוֹרְדָת הִיא לַפְּעֵמִים מְאֹד מַחְסָנָה וּמִגִּיעָה עַד מַחְשָׁפִים בְּצַמְצוּמָה לַצֶּרֶף הַעֲרֵכַת מְהוּתָה.** נִשְׁאַרָה עִמָּם אִזְ תַּעוֹדָתָם: לְהַבִּיאֵם, אַחֲרַי אֲשֶׁר בָּאוּ לְכָלֵל מַעֲשֵׂה וְנַעֲשׂוּ לְעִנְיָנִים שֶׁהֵעוֹלָם הַמַּעֲשֵׂי אֲחִיו בָּהֶם, אֶל אוֹתָהּ מְדֻרְגָת הַגְּבוּהָ וְהַזְכוּת וְלֹא אוֹתָהּ הַהֲתַרְחָבוֹת הַכְּפוּתִית וְהַיִּכּוּתִית, שֶׁהִיָּתָה לָהֶם בְּהִיוֹתָם עֲדוֹן בְּרָקוּם עוֹלָמָם הַצִּיּוּרִי.

8. המשך שם...

הַנִּשְׁמָה הַפְּנִימִית שֶׁל הָאֵהָבָה הַלְּאֻמִּית, אוּ בִּיְתֵר רַחֵב – שֶׁל הָאֵהָבָה הָאֲנוּשִׁית, בְּמִקּוּרָהּ, הִיא מִתְעַלֶּסֶת עִם הָאִידֵאָלִים הַיּוֹתֵר זָכִים, שֶׁהָאוֹרָה הַמִּתְגַּלָּה בְּצַד הַעֲלִיּוֹן שֶׁל הָאֲנוּשִׁיּוֹת וְשֶׁל הָאֵמָה הַחַיָּה מִבְּרֵקֶת עַל-יָדָם אֶת שְׁלֵל-צָבְעִיָּה, חֲטִיבָה שֶׁלְמָה מְלֹאָה הוֹד וְתַפְאֵרֶת, עֲנַג וְחַיִּים, חֶסֶד וְאֶמֶת, מִשְׁפָּט וְעֲנוּהָ, גְבוּרָה וְעֲלִיזָה, יָפִי וְעֲדוֹן, שְׂכָל וְרָגֶשׁ, מִתְרַחֵב וּמְלֵא טוֹב וְשִׁבְעָה, וְעוֹמְדָת הִיא עַל דָּרָךְ הַעוֹלָה הַהוֹלֵךְ וּמִתְקַדֵּם בְּקִדְמָה מְרֻגְשֵׁת, מוּחָשֶׁת, וּמְשֻׁמַּחַת כָּל לֵב טוֹב, – זֶה מִתְגַּלָּה בְּעוֹלָם הַצִּיּוּרִי. **כְּשֶׁבָּאִים הַדְּבָרִים לְכָלֵל מַעֲשֵׂה, וְהֵם הוֹלְכִים וּמִתְלַבְּשִׁים בְּגִבּוֹלִים, סָרִים מִיַּד חֲלָקִים רַבִּים מֵאוֹהֲרָא עֲלָאָה. הָאֵלֶף הַרְבֵּיתִי מִתְקַטְנֵת וְנַעֲשֵׂית אֶלְף זְעִירָא, מְכַשׁוּלִי-חַיִּים מִתְרַבֵּים, זְעִזְעִי-נֶפֶשׁ שֶׁל רָגְזוֹת וְשֶׁל פְּחָדִים, שֶׁל מִשְׁטָמוֹת וְשֶׁל רְהִבִּים, מִתְגַּבְּרִים וּמְמַלְאִים אֶת הַחֶלֶל.** הָאֲנוּשִׁיּוֹת הַמַּעֲשֵׂית מִתְלַבְּשֶׁת בְּלְבוּשֵׁים צוּאִים, אוֹרוֹתֶיהָ הַרְבֵּים נוֹפְלִים לְתוֹךְ הַקְּלָפוֹת הַקְּשׁוֹת שֶׁהִיא עֲטוּפָה בָּהֶן, וְהָאוֹהֵב אוֹתָהּ כְּמוֹ שֶׁהִיא לֹא יוֹכֵל לְהַתְעַלּוֹת. הוּא מְכַשֵּׁר לְסַפֵּג אֶל תּוֹכוֹ אֶת הַזְּהֻמָּה הַצְּבוּרָה בְּקִרְבָּהּ יוֹתֵר מִמָּה שֶׁיִּקְלַט אֶת נִיצוּצֵי-הַקְּדוּשָׁה הַנִּסְתָּרִים בְּמַחְבּוּאֵיהָ.

9. המשך שם...

וְכֵן הַדְּבָר בְּמַעֲמַד הַלְּאֻמִּיּוֹת הַפְּרָטִית, שֶׁבְּכָלֵלוֹתָהּ אֲנוּ מוֹצֵאִים אוֹתָן בְּצַבִּיּוֹנָה גַם בְּאֶמְתָּנוּ. נָאָה עַד אֵין חֶקֶר הוּא הָאִידֵאָל שֶׁל הַקְּמַת עִם סִגְלָה, מִמְּלַכֶּת כְּהֵנִים וְגוֹי קְדוֹשׁ, וּמִתּוֹךְ עִם שְׁקוּעַ בְּעַבְדוֹת אֵימָה, אֲשֶׁר מְרַגְלִיּוֹת פְּטָרִיאַרְכֵלִיּוֹת שֶׁל גִּזְע מוֹצֵאֵם מְבַרִּיקוֹת אֶת חֲשֶׁכוֹ. בְּמִרוּמֵים הָאֵלֶּהֵיִם שׁוֹכֵן הָאִידֵאָל בְּחִבּוּן סִתֵּר טְהוֹרָתוֹ. הוּא צָרִיךְ לְהַתְגַּלֵּם, לְהַתְעַטֵּף בְּהַגְדֵרָה מִיְחָדָת, בְּבִנְיָ-אָדָם בְּעֲלֵי יָצָרִים טוֹבִים וְגַם רָעִים, בְּקַבּוּצִים נֶצְרָכִים לְמַחֲנֶה וְכַלְפָּלָה, לְאַחֲזִיזָה בְּקִרְקַע וּלְמִשְׁטָרִי מְמֻשָּׁלָה, וְהַחֲיִים הַקַּבּוּצִים צָרִיכִים לְהַכְלִיל אֶת הַכֵּל, מֵרֵאשׁ הַפְּסָגָה שֶׁל טְהוֹרֵי רוּחַ וְעִדְיָנִי-נִשְׁמָה רוֹמְמָה עַד שֶׁפֶל הַתְּחַתִּית שֶׁל פְּחוּתֵי נֶפֶשׁ, הַנוֹעֲדִים לְהַתְעַסְקוֹת הַשְּׁפָלָה שֶׁל הַצְּדָדִים הַנְּמוּכִים שְׁבַחֲיִים. **עֵינֵי-בִּשׁוּר הַטְּרוֹטוֹת אוֹבְדוֹת אֶת כָּל הַזְּהוּר, וְאִזְ הַצְּדָדִים הַרוֹחֲנִיִּים מִשְׁתַּעֲבָדִים וּמִתְחַשְׁכִּים בְּחֻשְׁכַת הַחַיִּים, הַמְּלֵאִים זְבָלִים וְאַשְׁפּוֹתוֹת, שֶׁמַּצֵּד זֶה עוֹלָה הָאֲנוּשִׁיּוֹת לְהַשְׁפִּיעַ עַל הַדְּבָקִים בְּהַ צְבוּרָתָהּ הַמְּגַבְּלָת, אֲשֶׁר רַבּוּ נוֹוִלְיָהּ, יוֹתֵר מֵעִדְיָנוֹת זְהוּר-נֶפֶשׁ – רִשְׁעָה וְחֻשְׁכָה בְּשָׂרִית שְׁפָלָה, שֶׁזְּהוּ מְקוֹר הַרְשָׁע הַלִּיבְרָלִי.** וְכַשְׁלֵבְשָׁה הַלְּאֻמִּיּוֹת הַפְּרָטִית אֶת בְּגָדֵי הַחַל הָעֵבִים כְּשֶׁקִּים יְרָדָה גַם הִיא מְמַרְמֶמֶת, וּבִישְׁרָאֵל נִשְׁבְּרָה כָּל-כָּף עַד חִדְלָה כָּל פְּעֻלוֹתֶיהָ, וְהַשְׁרִיד הַנִּשְׁאַר הוּא רַק הַצַּד הַעֲלִיּוֹן שֶׁבְּמִרוּמֵי הַצִּיּוּר הַרְאֵשִׁי, בְּחִבּוּן הָאִידֵאָל שֶׁל הַקְּמַת הָאֵמָה בְּמִרוּמֵי חֶסֶן טְהוֹרָתָהּ.

10. הראי"ה קוק זצ"ל, אגרות הראי"ה חלק א', אגרת קמד

...אם נעזוב את שעת הכשר, של התחלת התפתחות הישוב, והחלישות הגופנית והרוחנית וחסרון אמצעי המלחמה יבאו עד מרום קצם אצל שלומי אמונים שבארץ ישראל, והיז הרמה המחומשת בהפקרות ודרכי הגויים, באין זכר לקדושת ישראל באמת, המחפה את חרסיה בסיגים של לאומיות מזויפת בגורגרים של היסטוריה ושל חבת השפה, המלבישה את החיים צורה ישראלית מבחוץ במקום שהפנים כולו הוא אינו יהודי, העומד להיות נהפך למשחית ולמפלצת, ולסוף גם כן לשנאת ישראל וארץ ישראל, כאשר כבר נוכחנו על פי הנסיון, - היד הטמאה הזאת תתגבר, אז אין די באר גודל האסון. אבל בדי בטחתי, שלא יתן למוט רגלנו, וכל חרד לדבר ד', וכל חפץ בישועת עמו וארץ קדשו, יעמד על דגלנו, ונתחיל ליסד בציון פינת יקרת, ולהחיות את הישוב החדש, על בסיס טהרת האמונה, המחוברת עם ששון החיים ודרישת משאלותיהם הצודקות, והיה ד' עמנו, לקומם הריסות עמנו לדור דורים.

10. המשך שם...

...אֲבָל סוּף-כָּל-סוּף תִּנְצַח הָאֵהָבָה הָאֲנוּשִׁית הַכְּלָלִית אֶת הַרְשָׁעָה הַסּוֹבְבָתָה, וְהָאֵהָבָה הַלְּאֻמִּית הַמְּרַכְזִית שֶׁל כְּנֶסֶת-יִשְׂרָאֵל תִּבְעַר בְּעוֹ-גְבוּרָתָהּ אֶת כָּל קוֹצִיָּה, וּמִמְקוּרָהּ הָאֵלֶּהֵי תִינַק כְּבִימֵי-כְלוּלוֹתֶיהָ, וּבְרִכּוּשׁ גְּדוֹל שֶׁל אֵינִיּוֹת, שֶׁל הַגְּדֻרָה מַעֲשֵׂית, שֶׁל קוֹיִם וְשִׁרְטוּטִים רַבִּים הַמַּעֲשִׂירִים אֶת אֶפְרָיָה, תִּשְׁתַּל בְּמִקּוֹם-בֵּית-חַיִּיהָ. כְּלִיָּהּ הַנִּשְׁבְּרִים יִשׁוּבוּ וְיִתְקַנּוּ, נִיצוּצֵי הַטְּהוֹרָה אֲשֶׁר נְפֹצוּ יִשׁוּבוּ וְיִתְלַקְטוּ אֶחָד אֶל אֶחָד, מִמְּרוֹם חֲבִיּוֹן הָאִידֵאָל הַכְּלָלִי שֶׁל הַיְצִירָה כְּלָה יִשׁוּב לְהַגְלוֹת אוֹר יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר בְּטְהוֹרָתוֹ וְעוֹזוֹ יִשׁוּב לְטְהוֹרָה אֶת הָאִידֵאָל הָאֲנוּשִׁי. וּבִיסוּד הַחֲבִיּוֹן שֶׁל צְדָקַת-עוֹלָמִים תִּפְרָח חֲבֻצַּת-הַשְּׁרוֹן וְתִפְיֵץ קִרְנֵי אוֹרָה וְהַדְּרָה מְקַרְבָּה לְכָל אֶפְסוּסִים.